

ҚАРАҒАНДЫ МЕМЛЕКЕТТІК МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТІ
ФТИЗИАТІЯ КАФЕДРАСЫ

СӨЖ

Тақырыбы: Біріншілік туберкулез

Орындаған: Түймебайұлы Ж.

4007-топ

Тексерген: Оспанова Б.А.

Қарағанды 2015 ж

Жоспары

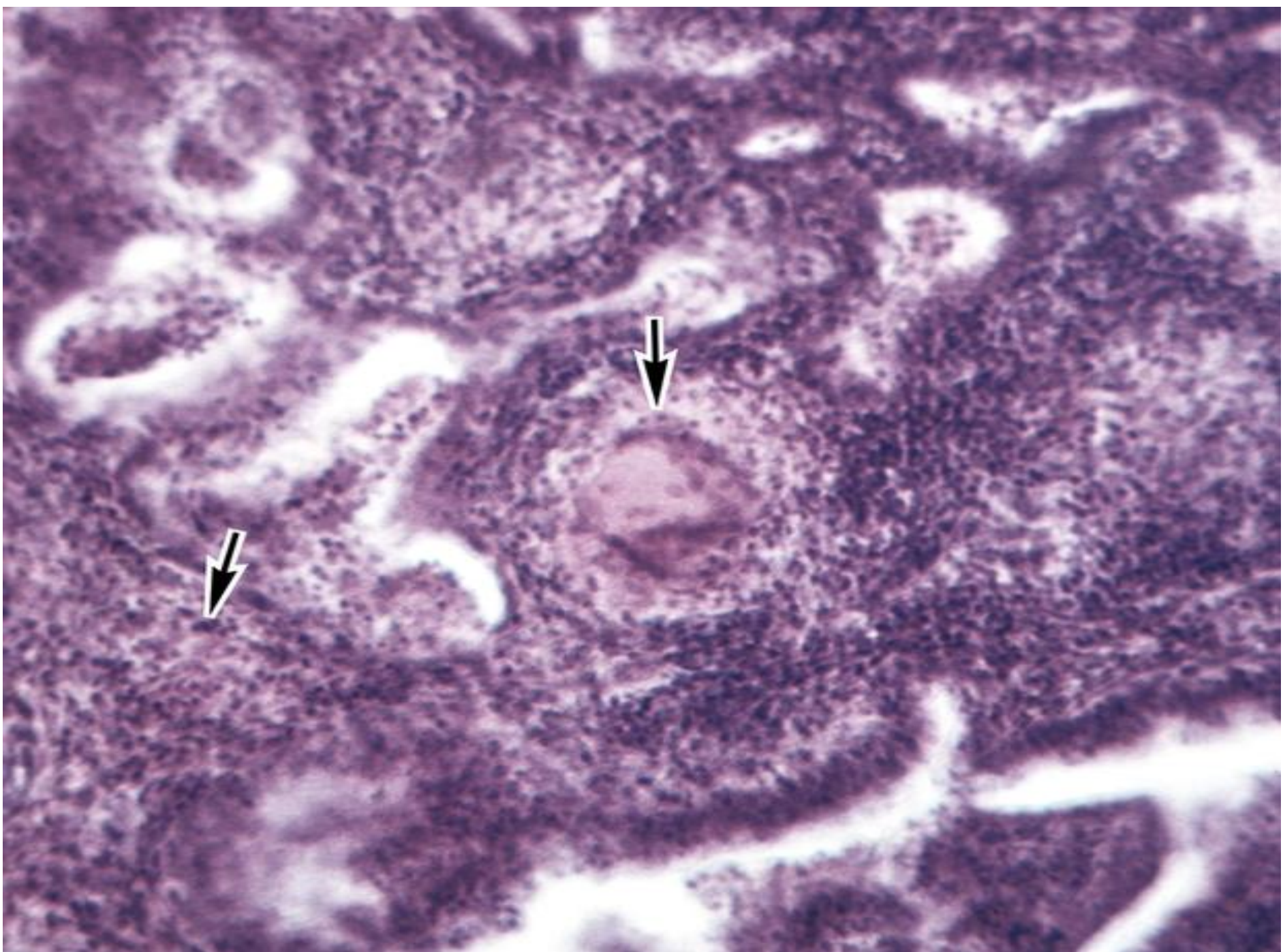
- Кіріспе
- Негізгі бөлім
- *Патогенезі және патологиялық анатомиясы*
- *Клиникалық көріністері*
- *Диагностикасы*
- Қорытынды

Кіріспе

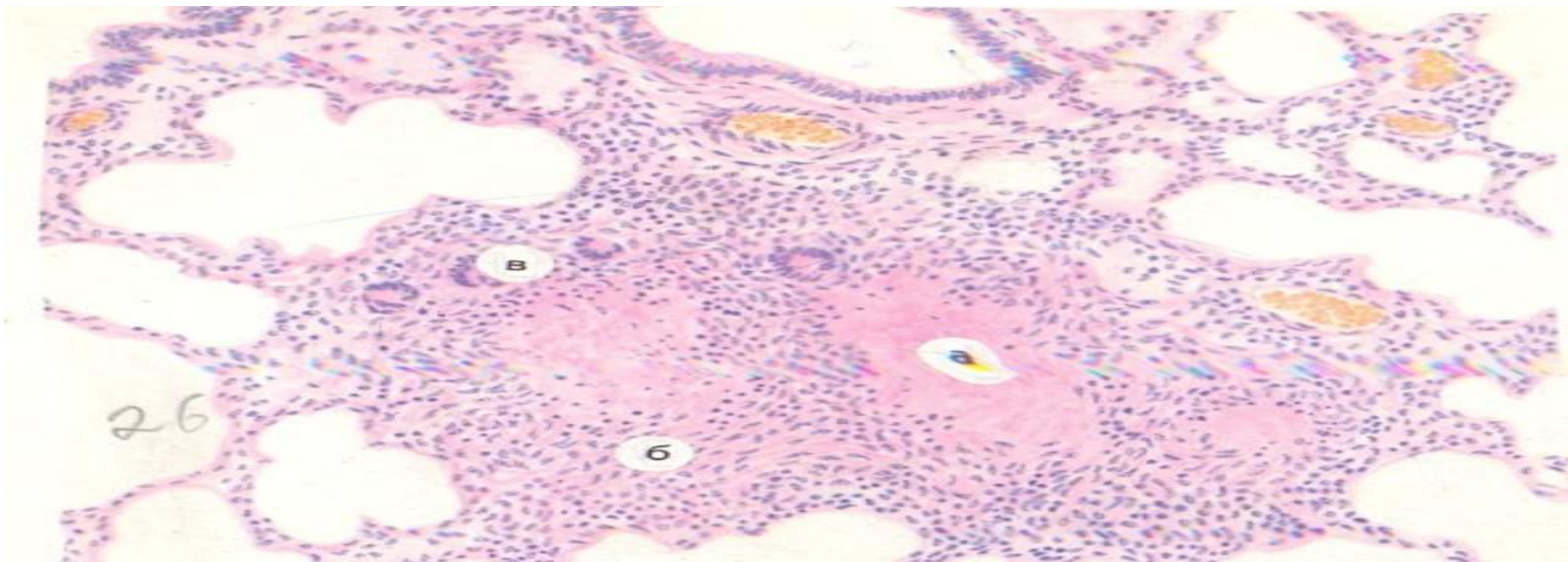
- Біріншілік туберкулез ағзаның қорғаныс серпілісі әлсіреген адамдарда вирулентті ТМБ массивті жұғуында дамиды. Эпидемиялық жағдайдың шарттарына қарай біріншілік ТМБ жұқтырушылық көбінесе балалық шақта жүреді, сондықтан туберкулездің біріншілік формасын балалар мен жасөспірімдерде анықтайды.

Патогенез және патологиялық анатомиясы

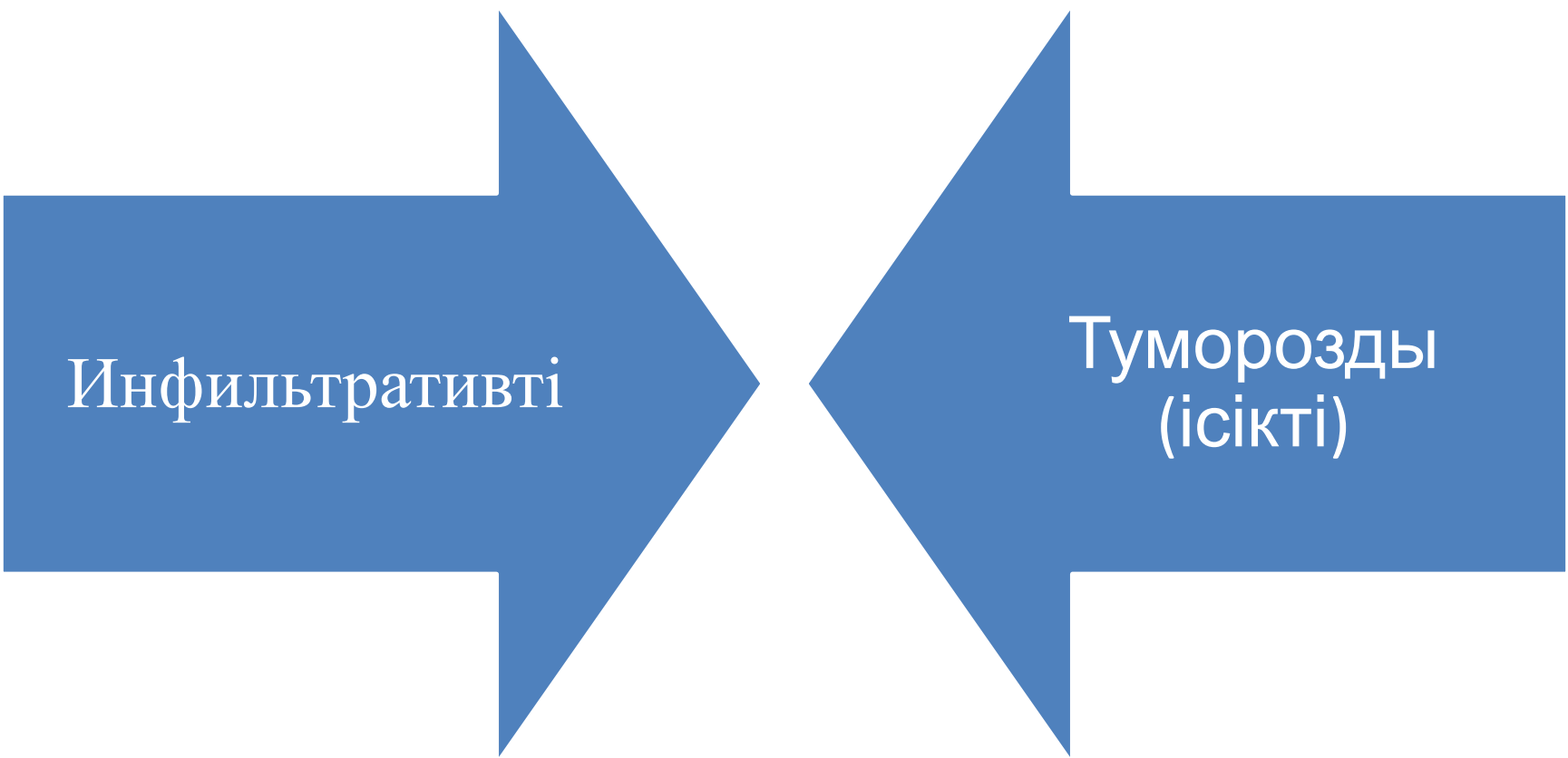
- ТМБ алғаш жұққаннан кейін морфологиялық өзгерістер плеврада, өкпеде, кеудеішілік лимфа түйіндерінде түзіледі. Басқа ағзаларда бұл өзгерістер сирек кездеседі.
- Туберкулездік жұқпаның үдеуі жасушааралық кеңістікке, сосын лимфаға және ТМБ қалдық өнімдері қанға түсуімен жүреді.

- Кеуде ішілік лимфа бездердің туберкулезі – біріншілік туберкулездің жиі кездесетін формасы. Өкпе тінінде арнайы өзгеріссіз лимфа түйіндерінің зақымдалуымен сипатталады.

Кеуде ішілік лимфа бездерінің туберкулезі

Инфильтративті

The diagram consists of two large blue arrows pointing towards each other, forming a central diamond shape. The left arrow points right and contains the text 'Инфильтративті'. The right arrow points left and contains the text 'Туморозды (ісікті)'.

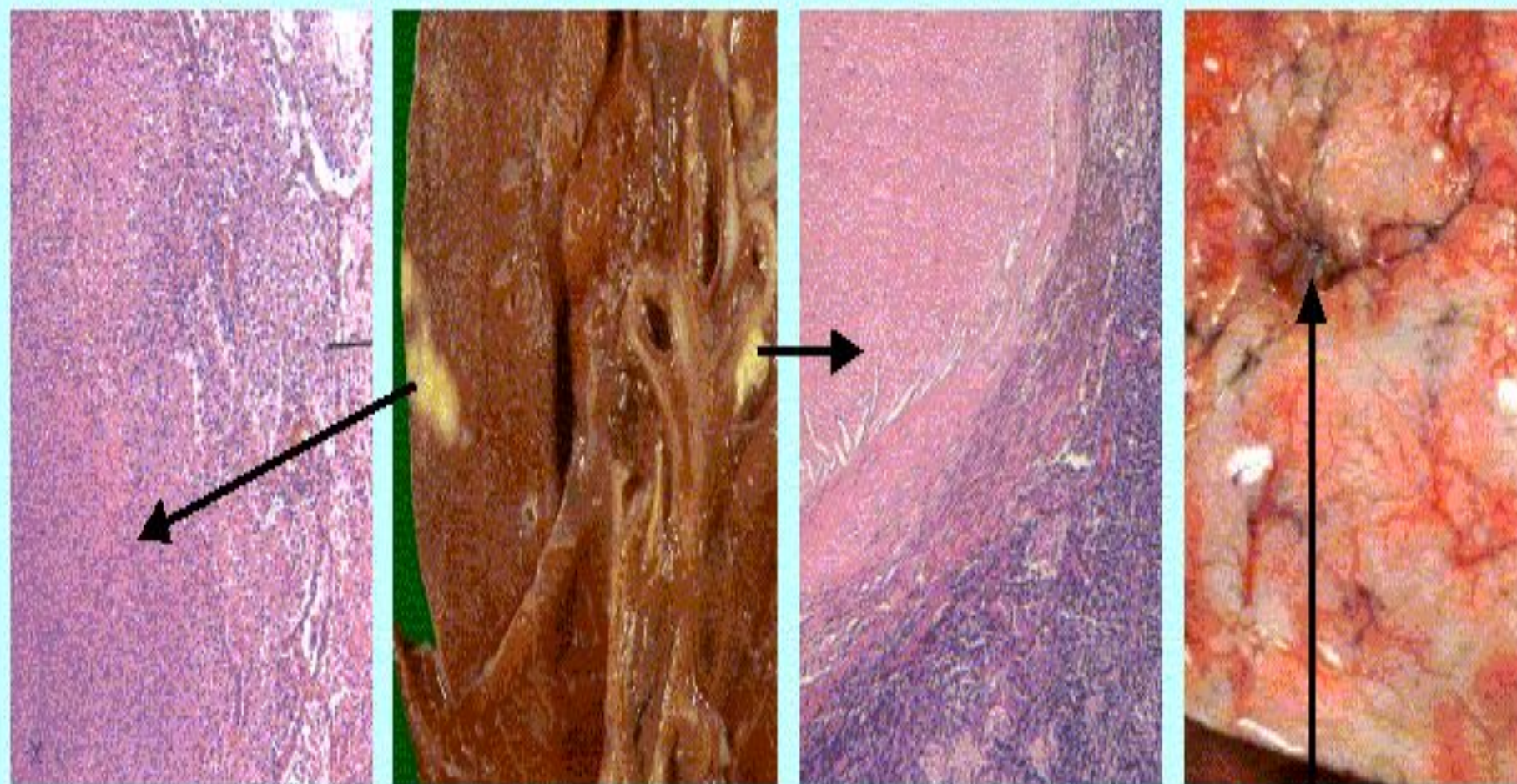
Туморозды
(ісікті)

Бастапқы туберкулездік кешен

- Біріншілік туберкулездің ауыр формасы. Оның пайда болуына ТМБ жоғары вирулентті ,массивті жұғуы,ағзаның резистенттілігінің төмендеуі әсер етеді.
- Біріншілік туберкулездік кешен – ТМБ енген жерде дамиды.Аэрогенді жұғу кезінде әдетте алғаш альвеолалар зақымдалады.

ПЕРВИЧНЫЙ ТУБЕРКУЛЕЗНЫЙ КОМПЛЕКС (ПТК)

Рис. 4

"первичный аффект" в легком

макро : *фокус казеоза под плеврой*

микро - *очаг казеозной пневмонии* ;

регионарный лимфаденит

микро - *казеозный лимфаденит*;

Рубец в зоне зажив-

шего "аффекта"

под плеврой

Клиникалық көрінісі

- Біріншілік туберкулез аз клиникалық симптомдармен білінбей өтуі және өздігінен жазылуы мүмкін. Өмірге қаіпті асқынулармен өтуі де мүмкін.
- Біріншілік туберкулездің негізгі клиникалық көріністері-туберкулездік уытталу, кеуде ішілік лимфа түйіндерінің туберкулезі, бастапқы туберкулездік кешен.

Біріншілік туберкулездік уытталу

- Туберкулездік уытталудың клиникалық симптомдары ретінде ОЖЖ зақымдалуы дамиды. Ол, әіресе, балаларда айқын көрінеді. науқас бала қозғыш, жылағыш, тез өкпелегіш келеді. Тәбеті және физикалық ойлау қабілеті, зейіні, сонымен қатар көңіл бөлу қабілеті де төмендейді. Функционалды вегетативті және қан тамыр өзгерістер тершеңдікпен, тахикардия, гипотониямен білінеді.

Кеуде ішілік лимфа бездерінің туберкулезі және бастапқы туберкулездік кешен.

- Емшек еметін және ерте жастағы балалардағы кеуде ішілік лимфа бездерінің туберкулезі және бастапқы туберкулездік кешеннің клиникалық көріністері айқын болады .Ал есейген кезде көріністер айқын емес.
- Жоғарғы қақпа көктамыр синдромы,бастың ауыруы,беттің ісінуі,цианозстридорозды тыныс алу.Дене қызуы 38-38,5С.Қақырықты жөтел, ауырсыну сезімі және плевритке еудік.

Біріншілік туберкулез кезіндегі
лимфа түйіндерінің ісінуі.

Диагностикасы

- Клиникалық анализді талдау кезінде, науқастың жасына ,туберкулездік науқаспен қатынаста болғанына,отбасында туберкулезбен ауырғандарға мән береді. БЦЖ вакцинасының маңызы зор.
- Диагностикалау критерилері:
 - 1.Туберкулиндік диагностика
 - 2.Рентгенологиялық зерттеулер
 - 3.Жалпы қан анализі

Туберкулиндік диагностика

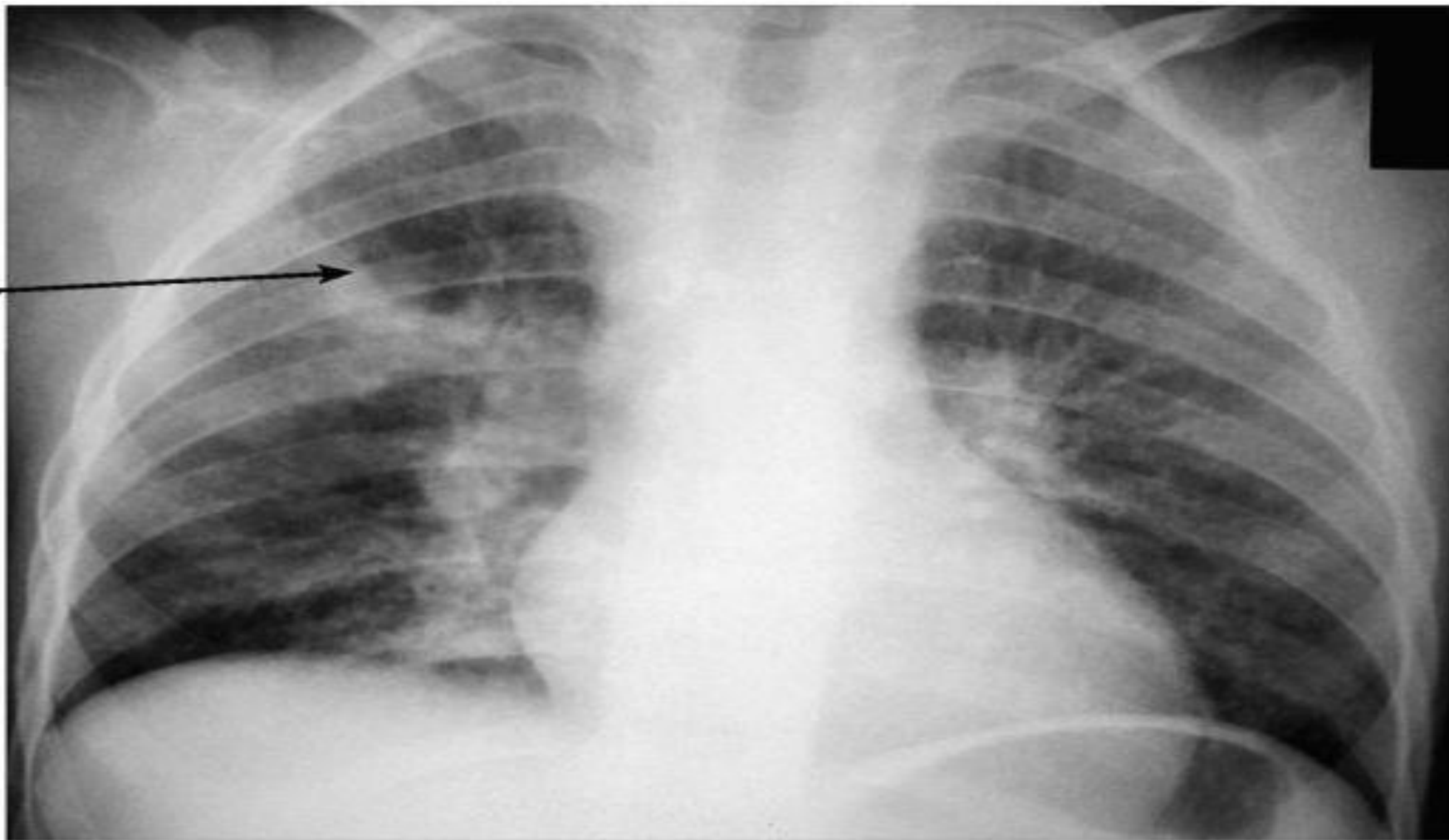
- Туберкулиндік сынамалардың нәтижелерін бағалау арқылы ТМБ-мен зарарланғанын анықтауға болады. Бұл, әсіресе, біріншілік туберкулездің ерте формасы туберкулездік уытталуға күдіктенгенде маңызды. Вакцина алмаған балада туберкулинге сезімталдығының өзгерісі немесе жасөспірімдерде Манту 2 ТЕ сынамасына оң аллергиялық реакциясын *вираж* деп атаймыз.

- Вираз-ағзаға вирулентті ТМБ енгендігін көрсетеді. Ол бастапқы зарарланудың объективті критерийі болып табылады.
- Балалар мен жасөспірімдерде вакцинация кезінде туберкулинге оң реакция анықталады. Ол вакцинация кейінгі аллергиямен байланысты. Ал ТМБ жұқтырған болса, аллергиялық реакция жұқпалық реакцияға ауысады. Ол кезде Манту сынамасында 2 ТЕ енгізген жерінде инфильтрат көлемі, алдыңғы сынама нәтижесімен салыстырғанда 6 мм одан да көп көлемге үлкейеді.

Рентгенологиялық зерттеулер

Объективті көріністер болмаған кезде, бастапқы туберкулездің жеогілікті формаларында рентгенологиялық зерттеулер қолданылады. Туберкулинге виражы бар науқастарда өкпе түбірі кеңейуі, оның құрылымдық элементтерінің көрінбеуі, түбір маңы өкпе түбірінің суретінің күшейуі анықталады, осы кезде лимфа түйіндерінің зақымдалғандығы туралы нақты мәлімет болмағандықтан туберкулездік уытталу анықталады.

Кеуде ішіндегі лимфа түйіндеріндегі кальцинаттар

Біріншілік туберкулездің рентгенологиялық көріністері.

Пневматикалық

Сіңірілу және тығыздалу

Петрификация

Жалпы қан анализі

- ЖҚА нәтижелерін бағалай отырып, уытталу синдромының айқындылығын және туберкулезді үрдістің фазасын анықтауға болады. Біріншілік туберкулез ерте кезеңінде қанда өзгерістер болмауы мүмкін. Кейде аздаған лейкоцитоз, таяқша ядролы нейтрофилдердің және ЭТЖ жоғарылауы, салыстырмалы лимфопения болуы мүмкін.

- Туберкулездің жедел формасында лейкоциттер $14,0-15,0 \cdot 10^9/\text{л}$ дейін көтеріледі. Эозинофилдер мен лимфоциттер төмендейді. ЭТЖ 30-35 мм/сағ жоғарылайды. Біріншілік туберкулезі бар науқастарда ұзақ уақыт уытталу синдромынан гипохромды анемия дамиды.

Қорытынды

- Біріншілік туберкулез ағзаның қорғаныс серпілісі әлсіреген адамдарда вирулентті ТМБ массивті жұғуында дамиды. Эпидемиялық жағдайдың шарттарына қарай біріншілік ТМБ жұқтырушылық көбінесе балалық шақта жүреді, сондықтан туберкулездің біріншілік формасын балалар мен жасөспірімдерде анықтайды. Алғаш анықталған туберкулезбен ауыратын науқастардың 0,8-1% біріншілік туберкулез құрайды.

Қолданылған әдебиеттер

- Фтизиатрия /М.И.Перельман,И.В. Богадельникова 87-102 беттер.
- <http://meduniver.com/Medical/Xirurgia/2587.html>